

[Αρχική Σελίδα](#) > Τα δικαιώματά μου κατά τη διάρκεια της ανάκρισης

Τα δικαιώματά μου κατά τη διάρκεια της ανάκρισης

A) Αν είμαι αλλοδαπός, επηρεάζεται η έρευνα;

Εάν ως κατηγορούμενος δηλώσετε ότι δεν μιλάτε τη γλώσσα στην οποία διεξάγεται η διαδικασία, έχετε το δικαίωμα να χρησιμοποιήσετε διερμηνέα και μεταφραστή.

B) Ποια είναι τα στάδια της έρευνας;

i) Στάδιο συλλογής αποδεικτικών στοιχείων / Εξουσία ανακριτικών αρχών

Η ποινική διαδικασία αρχίζει με προπαρασκευαστικές ενέργειες, προγενέστερες της ποινικής δίωξης, οι οποίες κυρίως συνίστανται στη λήψη καταγγελιών για αξιόποινες πράξεις ή άλλων καταγγελιών, οι οποίες στη συνέχεια εξετάζονται και εκδίδεται απόφαση για τη λήψη περαιτέρω μέτρων.

Εάν βάσει συγκεκριμένων στοιχείων εικάζεται ότι έχετε τελέσει έγκλημα και πρόκειται να καταθέσετε επ' αυτού, έχετε το δικαίωμα της σιωπής, καθώς και το δικαίωμα να λάβετε νομική συνδρομή.

Εάν δικαιολογείται η άσκηση της ποινικής δίωξης, το επόμενο βήμα της ποινικής διαδικασίας είναι η προετοιμασία της υπόθεσης πριν από τη δίκη. Ανάλογα με τη βαρύτητα του εγκλήματος, η προετοιμασία της υπόθεσης πριν από τη δίκη μπορεί να λάβει τη μορφή ανάκρισης, συνοπτικής ανάκρισης ή της λεγόμενης «κατεπίγουσας» ανάκρισης.

Στη συνέχεια, μπορεί να σας απαγγελθούν κατηγορίες. Πρέπει να λάβετε αμελλητί γνώση αυτών, ενώ ως κατηγορούμενος μπορείτε να υποβάλετε ένσταση κατά των κατηγοριών εντός τριών εργάσιμων ημερών.

Σε περίπτωση που απαγγελθούν κατηγορίες σε βάρος σας, ως κατηγορούμενος έχετε ορισμένα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα να καταθέσετε για όλα τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία κατηγορείστε και για τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, καθώς επίσης το δικαίωμα να παραμείνετε σιωπηλός. Μπορείτε να καταθέσετε σχετικά με πραγματικά περιστατικά, να προσκομίσετε, να υποβάλετε και να λάβετε αποδεικτικά στοιχεία στο πλαίσιο της υπεράσπισής σας, καθώς και να υποβάλετε προτάσεις, αιτήσεις και ένδικα μέσα.

Έχετε το δικαίωμα να επιλέξετε και να συμβουλευτείτε δικηγόρο, μεταξύ άλλων και κατά τη διάρκεια διαδικαστικών πράξεων που διενεργούνται από τις αρχές επιβολής του νόμου ή από το δικαστήριο. Ωστόσο, κατά την εξέτασή σας, δεν μπορείτε να συμβουλευτείτε τον συνήγορο υπεράσπισης ως προς τον τρόπο που θα απαντήσετε στις ερωτήσεις που σας υποβάλλονται. Μπορείτε να ζητήσετε να παρίσταται ο συνήγορος υπεράσπισής σας κατά την εξέταση, καθώς και να μετέχει σε άλλες διαδικαστικές πράξεις που διενεργούνται στο πλαίσιο της προετοιμασίας της υπόθεσης πριν από τη δίκη.

Μπορείτε να ασκήσετε τα δικαιώματά σας αυτοπροσώπως ή μέσω του συνηγόρου υπεράσπισής σας.

Εάν δεν έχετε την οικονομική δυνατότητα να προσλάβετε συνήγορο υπεράσπισης, δικαιούστε δωρεάν υπεράσπιση ή υπεράσπιση με την καταβολή μειωμένων εξόδων. Ωστόσο, πρέπει να αποδείξετε ότι έχετε το εν λόγω δικαίωμα.

Οι αρχές επιβολής του νόμου και το δικαστήριο πρέπει πάντοτε να σας ενημερώνουν για τα δικαιώματά σας, καθώς και για τη σημασία της ομολογίας, και να διασφαλίζουν ότι είστε σε θέση να ασκήσετε πλήρως τα δικαιώματά σας.

ii) Αστυνομική κράτηση

Η αστυνομική κράτηση συνιστά διαδικαστικό μέτρο το οποίο συνεπάγεται βραχυχρόνιο περιορισμό της ελευθερίας προσώπου που κατηγορείται για την τέλεση εγκλήματος.

Ως κατηγορούμενος ενδέχεται να τεθεί υπό αστυνομική κράτηση στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας εάν συντρέχει κάποιος από τους λόγους επιβολής προσωρινής κράτησης και εάν, λόγω του κατεπείγοντος χαρακτήρα της υπόθεσης, δεν μπορεί να ληφθεί εκ των προτέρων απόφαση προσωρινής κράτησης. Θα τεθεί σε αστυνομική κράτηση και η αστυνομία πρέπει να σας ενημερώσει για τους λόγους της κράτησης και να σας εξετάσει χωρίς καθυστέρηση.

Εάν, στη συνέχεια, πρέπει να τεθεί υπό προσωρινή κράτηση, η σχετική πρόταση πρέπει να υποβληθεί από τον εισαγγελέα εντός 48 ωρών (ή εντός 96 ωρών στην περίπτωση τρομοκρατικού εγκλήματος). Στη συνέχεια, το δικαστήριο πρέπει να εκδώσει απόφαση εντός 48 ωρών ή εντός 72 ωρών στην περίπτωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

iii) Εξέταση

Κατά τη διάρκεια της εξέτασης δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση να εξαναγκαστείτε σε ομολογία με παράνομο τρόπο.

Πριν από την εξέτασή σας ως κατηγορούμενου πρέπει να ενημερωθείτε για το δικαίωμά σας να καταθέσετε ή να παραμείνετε σιωπηλός. Πρέπει να ενημερωθείτε ότι κανείς δεν μπορεί να σας εξαναγκάσει σε ομολογία. Πρέπει επίσης να ενημερωθείτε για τη δυνατότητά σας να επιλέξετε συνήγορο υπεράσπισης που θα παρίσταται κατά την εξέταση ή να ζητήσετε το διορισμό αυτού.

Πρέπει να σας δοθεί η δυνατότητα να υποβάλετε λεπτομερή απάντηση στην κατηγορία που απαγγέλθηκε σε βάρος σας και να προσκομίσετε στοιχεία που αποδεικνύουν τους ισχυρισμούς σας.

Ενδέχεται να σας υποβληθούν ερωτήσεις προς συμπλήρωση της κατάθεσής σας ή προς άρση παραλείψεων, τυχόν ασάφειας και ασυνέπειας. Οι ερωτήσεις πρέπει να διατυπώνονται με ευαισθησία και να είναι κατανοητές. Δεν επιτρέπεται να σας τεθούν καθοδηγητικές ή παραπλανητικές ερωτήσεις ή ερωτήσεις που αφορούν πραγματικά περιστατικά τα οποία είναι αποδεικτέα με βάση την κατάθεσή σας. Οι ερωτήσεις δεν πρέπει να παραβιάζουν αδικαιολόγητα την ιδιωτικότητά σας, εκτός εάν προσδιορίζουν το κίνητρο για την πράξη που τελέστηκε.

iv) Προσωρινή κράτηση

Μπορείτε να τεθείτε υπό προσωρινή κράτηση μόνο εάν έχει απαγγελθεί κατηγορία σε βάρος σας, υπό την προϋπόθεση ότι από τις διαπιστώσεις επί πραγματικών περιστατικών προκύπτει ότι έχετε τελέσει αξιόποινη πράξη και ότι συντρέχει στην περίπτωση σας κάποιος από τους λόγους επιβολής προσωρινής κράτησης. Στους λόγους αυτούς περιλαμβάνεται ο κίνδυνος διαφυγής ή απόδρασης, ο κίνδυνος απόπειρας επηρεασμού μαρτύρων ή συνεργών κ.λπ. ή ο κίνδυνος εξακολούθησης της τέλεσης του αδικήματος.

Πριν από την έκδοση απόφασης για επιβολή προσωρινής κράτησης πρέπει να εξεταστείτε. Κατά της απόφασης για επιβολή προσωρινής κράτησης μπορείτε να υποβάλετε ένσταση η οποία θα εκδικαστεί από ανώτερο δικαστήριο.

Έχετε το δικαίωμα να ζητήσετε να αφεθείτε ελεύθερος. Μπορείτε να υποβάλετε εκ νέου αίτημα να αφεθείτε ελεύθερος 30 ημέρες μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης για επιβολή προσωρινής κράτησης.

Κατά το στάδιο της προετοιμασίας της υπόθεσης πριν από τη δίκη, η προσωρινή κράτηση που σας επιβλήθηκε μπορεί να διαρκέσει μέχρι 7 μήνες κατ' ανώτατο όριο (εάν διώκεστε για πταίσμα), 19 μήνες (εάν διώκεστε για έγκλημα) ή 25 μήνες (εάν διώκεστε για ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα).

Γ) Τι δικαιώματα έχω κατά τη διάρκεια της έρευνας;

i) Τι δικαιώματα έχω όσον αφορά τη διερμηνεία και τη μετάφραση;

Έχετε το δικαίωμα να χρησιμοποιήσετε διερμηνέα εάν δεν μιλάτε τη γλώσσα στην οποία διεξάγεται η διαδικασία. Κατά την ποινική διαδικασία έχετε το δικαίωμα να χρησιμοποιήσετε γλώσσα που κατανοείτε. Εάν πρέπει να μεταφραστούν τυχόν σημαντικά έγγραφα, εκθέσεις ή αποφάσεις, στη διαδικασία μετέχει επίσης μεταφραστής.

ii) Τι δικαιώματα έχω όσον αφορά τη πρόσβαση σε πληροφορίες και στη δικογραφία;

Μετά την ολοκλήρωση της ανάκρισης ή της συνοπτικής ανάκρισης, τόσο εσείς όσο και ο δικηγόρος σας έχετε το δικαίωμα να μελετήσετε το σύνολο της δικογραφίας. Στη συνέχεια, μπορείτε να υποβάλετε αίτημα για περαιτέρω ανάκριση.

Κατά το στάδιο της προετοιμασίας της υπόθεσης πριν από τη δίκη και κατά τη διάρκεια της δίκης, τόσο εσείς όσο και ο συνήγορος υπεράσπισης σας έχετε δικαίωμα πρόσβασης στη δικογραφία, καθώς και δικαίωμα να λαμβάνετε αποσπάσματα και αντίγραφα και να κρατάτε σημειώσεις.

iii) Τι δικαιώματα έχω όσον αφορά την πρόσβαση σε δικηγόρο και την ενημέρωση τρίτου για την κατάσταση μου;

Εάν έχετε τεθεί υπό κράτηση ή έχετε συλληφθεί, έχετε το δικαίωμα να πραγματοποιήσετε τηλεφωνική κλήση διάρκειας 20 λεπτών προς πρόσωπο που θα υποδείξετε.

Έχετε το δικαίωμα να επιλέξετε συνήγορο υπεράσπισης τον οποίο θα συμβουλευέστε κατά τα επιμέρους στάδια της ποινικής διαδικασίας. Ωστόσο, δεν μπορείτε να ζητήσετε από τον δικηγόρο να σας υποδείξει τον τρόπο με τον οποίο θα απαντήσετε στις ερωτήσεις. Μπορείτε να ζητήσετε να παρίσταται ο δικηγόρος σας κατά την εξέταση καθώς και σε άλλες διαδικαστικές πράξεις.

Εάν έχετε τεθεί υπό προσωρινή κράτηση ή εκτίετε την ποινή σας, έχετε το δικαίωμα να επικοινωνήσετε με τον συνήγορο υπεράσπισης σας χωρίς την παρουσία άλλων προσώπων.

iv) Τι δικαιώματα έχω όσον αφορά την πρόσβαση σε νομική συνδρομή;

Μπορείτε να διορίσετε συνήγορο υπεράσπισης με δικές σας δαπάνες. Σε ορισμένες περιπτώσεις έχετε δικαίωμα να ζητήσετε συνήγορο υπεράσπισης.

v) Τι είναι σημαντικό να γνωρίζω όσον αφορά τα εξής:

α. το τεκμήριο αθωότητας

Κάθε πρόσωπο σε βάρος του οποίου διεξάγεται ποινική διαδικασία θεωρείται αθώο έως ότου καταδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

β. το δικαίωμα σιωπής και το δικαίωμα μη αυτοενοχοποίησης

Πέρα από το δικαίωμα προβολής ισχυρισμών κατά τη διαδικασία, έχετε επίσης το δικαίωμα σιωπής. Δεν επιτρέπεται να εξαναγκαστείτε σε κατάθεση ή ομολογία.

γ. το βάρος της απόδειξης

Οι αρχές επιβολής του νόμου έχουν καθήκον να συγκεντρώνουν αποδεικτικά στοιχεία. Από την άλλη πλευρά, ως κατηγορούμενος έχετε το δικαίωμα, αλλά όχι την υποχρέωση, διεξαγωγής αποδείξεων.

Οι αρχές επιβολής του νόμου πρέπει να αξιολογήσουν τόσο τα δυσμενή όσο και τα ευνοϊκά στοιχεία που αφορούν το πρόσωπό σας.

vi) Ποιες είναι οι ειδικές εγγυήσεις για παιδιά;

Η ποινική δίωξη δεν επιτρέπεται να κινηθεί ή να συνεχιστεί και πρέπει να διακοπεί όταν ο κατηγορούμενος δεν έχει ποινική ευθύνη λόγω ανηλικότητας.

Ο νόμιμος εκπρόσωπος του ανηλίκου μπορεί να προβαίνει σε ενέργειες για λογαριασμό του τελευταίου, όπως στην επιλογή δικηγόρου, στην υποβολή προτάσεων και αιτήσεων, καθώς και στην άσκηση ενδίκων μέσων. Ο νόμιμος εκπρόσωπος μπορεί να παρίσταται σε όλες τις διαδικαστικές πράξεις οι οποίες αφορούν τον κατηγορούμενο.

Μετά την απαγγελία της κατηγορίας ο ανήλικος πρέπει να έχει συνήγορο υπεράσπισης· εάν ο ανήλικος δεν μπορεί να επιλέξει ο ίδιος δικηγόρο, ορίζεται δικηγόρος για λογαριασμό του.

Στην περίπτωση ανηλίκου ο οποίος κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης δεν είχε συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας του, πρέπει να εξετάζεται πάντοτε η ικανότητά του να αντιληφθεί τον παράνομο χαρακτήρα της πράξης και να ελέγξει τη συμπεριφορά του. Εάν δεν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, ο ανήλικος δεν υπέχει ποινική ευθύνη.

Ακόμη και αν υπάρχουν νομικοί λόγοι, ο ανήλικος μπορεί να τεθεί υπό κράτηση μόνο εάν ο σκοπός της κράτησης δεν μπορεί να επιτευχθεί με άλλα μέσα.

Το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση στο δικαστήριο του τόπου διαμονής του ανηλίκου ή σε άλλο δικαστήριο όπου είναι πιθανό να επιτευχθεί ο σκοπός της διαδικασίας.

vii) Ποιες είναι οι ειδικές εγγυήσεις για τους ευάλωτους υπόπτους;

Ευάλωτα πρόσωπα στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας είναι τα πρόσωπα που δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν την ποινική διαδικασία λόγω της ηλικίας, της νοητικής ή της σωματικής τους κατάστασης και που δεν μπορούν να μετέχουν αποτελεσματικά σ' αυτή.

Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υφίστανται διακρίσεις κατά την άσκηση των δικονομικών τους δικαιωμάτων.

Τα πρόσωπα με σοβαρή νοητική ή σωματική/αισθητηριακή αναπηρία πρέπει να θεωρούνται κατά τεκμήριο ευάλωτα.

Τα ευάλωτα πρόσωπα και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους (όπως ο διορισμένος από το δικαστήριο επίτροπος) ή οι ενήλικες που σχετίζονται μ' αυτά (όπως οι οικείοι τους) πρέπει να ενημερωθούν για τυχόν ειδικά δικονομικά δικαιώματα.

Η εξέταση από αστυνομικούς πρέπει να βιντεοσκοπείται και να ηχογραφείται.

Η στέρηση της ελευθερίας των ευάλωτων προσώπων πριν από την καταδίκη τους πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο ως έσχατη λύση. Θα πρέπει να πληροί το κριτήριο της αναλογικότητας και να πραγματοποιείται υπό συνθήκες κατάλληλες όσον αφορά τις ειδικές τους ανάγκες.

Η ιδιωτικότητα, η προσωπική ακεραιότητα και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των εν λόγω προσώπων πρέπει να προστατεύονται καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Δ) Ποιες είναι οι νόμιμες προθεσμίες κατά τη διάρκεια της έρευνας;

Έχετε το δικαίωμα να εκδικαστεί η υπόθεσή σας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Η ανακριτική διαδικασία θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός δύο, τεσσάρων ή έξι μηνών στην περίπτωση πταίσματος, πλημμελήματος ή κακουργήματος, αντίστοιχα. Ωστόσο, η συμμόρφωση με τις εν λόγω προθεσμίες δεν είναι νομικά δεσμευτική.

Μπορείτε να υποβάλετε ένσταση ενώπιον του εισαγγελέα με αίτημα τον έλεγχο της συμπεριφοράς των αστυνομικών οργάνων και την άρση των καθυστερήσεων κατά την ανάκριση. Ο εισαγγελέας οφείλει να σας γνωστοποιήσει τα αποτελέσματα του εν λόγω ελέγχου.

Ε) Ποιες είναι οι ενέργειες προετοιμασίας της δίκης, συμπεριλαμβανομένων των εναλλακτικών κυρώσεων αντί της προφυλάκισης, καθώς και των δυνατοτήτων μεταφοράς στη χώρα καταγωγής (ευρωπαϊκό ένταλμα επιτήρησης);

Το στάδιο της προετοιμασίας της υπόθεσης πριν από τη δίκη αποτελεί μέρος της ποινικής διαδικασίας και διαρκεί από την έναρξη της ποινικής δίωξης μέχρι την υποβολή του κατηγορητηρίου, την πρόταση δικαστικού συμβιβασμού ή την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί της ουσίας της υπόθεσης από αρχή επιβολής του νόμου.

Η προετοιμασία της υπόθεσης πριν από τη δίκη συνίσταται κατά κύριο λόγο στη συλλογή και εξασφάλιση αποδεικτικών στοιχείων και στην προετοιμασία του υλικού που θα αποτελέσει τη βάση για τη λήψη περαιτέρω αποφάσεων.

Η ποινική δίωξη αρχίζει είτε με την έκδοση εντολής για άσκηση δίωξης είτε με τη λήψη μέτρων ασφαλείας, με τη διεξαγωγή άπαξ και χρονικά καθορισμένης διαδικασίας ή με τη διεξαγωγή επείγουσας διαδικασίας.

Τα εναλλακτικά της προσωρινής κράτησης μέτρα περιλαμβάνουν την εγγύηση, την παροχή ασφάλειας ή την επιτήρηση. Τα εν λόγω μέτρα εφαρμόζονται μόνο σε περίπτωση επιβολής κράτησης λόγω κινδύνου απόδρασης και σε περίπτωση προληπτικής κράτησης. Το δικαστήριο μπορεί να χρησιμοποιήσει τα εν λόγω εναλλακτικά μέτρα εάν μια ένωση πολιτών ή ένα αξιόπιστο πρόσωπο εγγυηθεί την καλή διαγωγή σας ή εάν δεσμευτείτε γραπτώς να διάγετε σύννομο βίο ή εάν ο σκοπός της κράτησης μπορεί να επιτευχθεί μέσω εποπτείας από αρμόδιο για την κοινωνική επανένταξη λειτουργό.

Ως εναλλακτικό μέτρο, το δικαστήριο μπορεί επίσης να δεχτεί χρηματική εγγύηση αντί της κράτησης λόγω κινδύνου απόδρασης ή της προληπτικής κράτησης. Σε περίπτωση παράβασης των κανόνων, η χρηματική εγγύηση θα καταπέσει υπέρ του Δημοσίου και θα τεθείτε υπό προσωρινή κράτηση.

Σε περίπτωση εφαρμογής εναλλακτικών της προσωρινής κράτησης μέτρων, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει σε βάρος σας εύλογες υποχρεώσεις ή περιορισμούς (όπως απαγόρευση εξόδου από τη χώρα, εξόδου από ορισμένη περιοχή, επαφής με συγκεκριμένα πρόσωπα, οδήγησης οχήματος κ.λπ.).

Το ευρωπαϊκό ένταλμα επιτήρησης αποσκοπεί στην ενίσχυση της προστασίας του γενικού κοινού, καθώς σας παρέχει τη δυνατότητα, ως κάτοικο κράτους μέλους ο οποίος διώκεται ποινικά για αδίκημα σε άλλο κράτος μέλος, να τεθείτε υπό την επιτήρηση των αρχών του κράτους στο οποίο κατοικείτε εν αναμονή της δίκης σας.

Πρόκειται για εναλλακτικό της κράτησης μέτρο με το οποίο τα μέτρα επιτήρησης ελέγχονται από το κράτος μέλος όπου κατοικείτε. Σε περίπτωση παραβίασής τους, το πρόσωπο επιστρέφει από το κράτος μέλος στο κράτος μέλος καταγωγής.

Μολονότι η εν λόγω απόφαση καλύπτει όλα τα εγκλήματα και δεν περιορίζεται σε εγκλήματα συγκεκριμένης μορφής ή συγκεκριμένου βαθμού αξιοποίνου, τα μέτρα επιτήρησης θα πρέπει να εφαρμόζονται κατά κανόνα σε περιπτώσεις λιγότερο σοβαρών αδικημάτων.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 21/11/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.